

stichting orgelkring "hendrik niehoff"

gevestigd te 's-hertogenbosch

Programma van het concert in de Sint-Janskathedraal te 's-Hertogenbosch
op zaterdag 1 juli 2023 om 16:00u door **Gerard Adriaanse**.

Gerard Adriaanse, 1973, wonend in Ouderkerk aan den IJssel, is in het dagelijks leven ondernemer/business consultant. Hij heeft privélessen orgel gevolgd bij achtereenvolgens Frans van Tilburg, Johann Lemckert, destijds titulair organist van de Laurenskerk in Rotterdam, en zowel orgel als klavecimbel bij Geert Bierling, tot voor kort stadsorganist van Rotterdam en voorheen conservatoriumdocent in Tilburg. Daarnaast heeft hij enkele interpretatielessen gehad van Daan Manneke. Twee keer was Gerard laureaat bij het Garrels orgelconcours in Maassluis (1997 1e prijs en 1999 2e prijs).

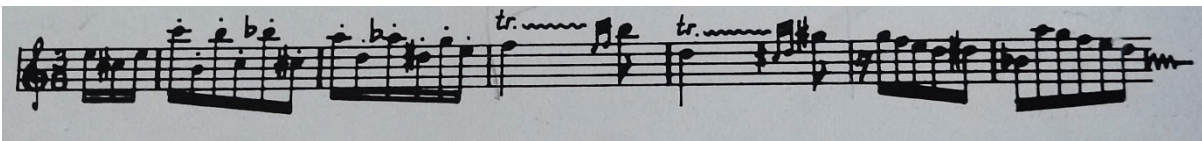
Programma

Rondeau Reconstructie	Jacques van Oortmerssen	1950 – 2015
Récit de Tierce en taille	Nicolas de Grigny	1672 – 1703
Trois Petites Symphonies - Antiphonaire I (festivo) - Plainte: Chaconne (molto adagio) et Petite Fugue (allegretto) - Joie: Antiphonaire II (allegretto con fantasia)	Daan Manneke	*1939
Ciaccona uit Partita voor vioolsolo № II BWV 1004 in een transcriptie voor orgel door Geert Bierling	Johann Sebastian Bach	1685 – 1750

Toelichting

Ad 1

Jacques van Oortmerssen (1950 – 2015) improviseerde dit Rondeau tijdens het Internationaal Improvisatieconcours in Haarlem in juli 1974, 24 jaar oud, op het volgende, kort voor de improvisatie verstrekte, thema van Louis Toebosch.

Kort daarna heeft hij het Rondeau gereconstrueerd en uitgegeven. Rondeau is een muziekvorm waarin coupletten worden afgewisseld met een steeds terugkerend refrein. Het refrein klinkt fortissimo. De coupletten daartussen zijn zeer uiteenlopende variaties op (delen uit) het thema met een geheel eigen kleur. De spontaniteit van de improvisatie is goed hoorbaar.

Ad 2

Nicolas de Grigny (1672 – 1703) was tijdens zijn korte leven organist in Parijs en Reims. Hij publiceerde in 1699, 27 jaar oud, zijn Livre d'orgue. Niemand minder dan Johann Sebastian Bach schreef de partituur over, waaruit diens bewondering voor De Grigny blijkt. Het Livre bevat, zoals gebruikelijk in die tijd in Frankrijk, een orgelmis. Het Récit is één van de versetten op het Gloria, waarbij het tertregister in tenorligging soleert.

Ad 3

Daan Manneke (1939), 'Kapelmeester van de Grote- of Onze-Lieve-Vrouwe-Kerk van Breda', componeerde dit werk in 1967, 27 jaar oud, voor een compositieconcours in Averobode, België. Het werd bekroond met de 1 e prijs. De delen zijn geënt op de composities van de Franse meesters als Couperin en De Grigny, maar in een klanktaal die vooral is geïnspireerd op Olivier Messiaen. Hoewel oorspronkelijk geschreven voor een klein orgel zonder pedaal kan het ook overtuigend worden uitgevoerd op een groot instrument in een grote ruimte. De chaconne is een vorm die gekenmerkt wordt door een basthema dat continue wordt herhaald. Omdat hier een tongwerk in het pedaal wordt gebruikt refereert dit stuk ook aan de 'basse de trompette', een vorm die door genoemde Franse meesters vaak werd gebruikt. Let op de vogelimitaties in de begeleiding, naar het voorbeeld van Messiaen.

Ad 4

Tot slot klinkt de chaconna der chaconna's (Bach gebruikte de Italiaanse aanduiding Ciaccona). Het overgeleverde handschrift van Bach (1685-1750) is gedateerd 1720, toen hij 35 jaar oud was. Het steeds herhaalde basthema omvat 4 maten. Iedere herhaling, 64 in totaal, is een variatie met een eigen karakter. Het stuk is geschreven voor viool solo. Een tijdgenoot van Bach, Johann Friedrich Agricola, schreef dat Bach dit stuk vaak zelf op clavichord (een toetsinstrument) speelde, en ter plekke zoveel harmonie toevoegde als hij op dat moment nodig vond. In de loop van de tijd zijn heel veel arrangementen gemaakt om de chaconne ook op andere instrumenten dan viool te kunnen uitvoeren. Geert Bierling heeft de ciaccona in navolging van de beschrijving van Agricola vaak improviserend uitgevoerd op orgel en clavecimbel, waarbij hij ter plekke harmonieën uitwerkte volgens de basso continuo praktijk die in Bachs tijd gangbaar was. Op verzoek heeft hij dit recent uitgewerkt in deze orgeltranscriptie.